

RECENZIJJE.

Waitz Dr. Sigismund, Paulus. Seelsorge in der Gefangenschaft. Innsbruck (Tyrolia) 1938, 8°, str. 406; cij. RM 4.—.

Salzburški nadbiskup izdaje ovom knjigom šesti svezak svoga velikoga djela iz života i pisama sv. Pavla. Dosadnji svesci jesu: 1) Paulus. Seine Bekehrung und seine Weltmission. 2) Paulus. Seine ersten Sendschreiben. 3) Paulus. Urchristentum in Korinth. 4) Paulus in Stürmen und Verfolgungen. 5) Paulus. Messiansbotschaft und Völkerschicksale. Čitavu je seriju djela naslovio: *Zeitgemässe Erwägungen über christliches Leben und Seelsorge*. Namijenjeno je širim inteligentnim krugovima lajika i svećenika. Nije naučno, ali iznosi strogo zajamčene naučne rezultate egzegeze Djela Apostolskih i Pavlovih poslanica. Dobro se opaža, da je iskoristio klasično djelo Pözlovo: *Der Weltapostel Paulus*, Regensburg 1905, u svin: dosadanjim kao i u najnovijem svesku.

Neka vrlo teška mjesta ispušta u ovom svesku (Efž gl. 3; Flplj 2, 1—4 i dr.), što bi bilo preteško i možda zato bez svrhe za one, kojima je namijenjeno, jer ne tumači teksta redom, nego uzima pojedine retke, koje tumači u vezi s cjelinom. U ovoj knjizi tumači Pavlove poslanice iz rimskoga ropstva: Efežanima, Filipljanima, Kološanima i Filemonu. Jasno odskače Pavlova nježna ljubav prema udaljenim vjernicima, koji su mu ipak blizu u srcu. Sjaji njegova duboka vjera, ali ujedno i duboka nauka, napose kako da se održe vjernima Kristu, s kojim su povezani u jedno tijelo. Daje pouke i poticaje za vrijeme trpljenja i progonstva. Pavao pastorizira u odsutnosti i u trpljenju. Nadbiskup je Waitz svojim tumačenjem učinio ove odlomke najsavremenijim i vrlo pristupačnim svojim vjernicima u ovim danima. Punina Kristova nauka daje se, u koliko je sadržana u ovim poslanicama Pavlovim, tako te je kao u nekoj Summi ovdje uključeno sve, što daje egzegeza, dogmatika, moralika i crkvena povijest.

Dvije godine bio je Pavao utamničen u Cezareji; dvije daljne godine (Dj Ap 28, 30) također u Rimu. I tamo je propovijedao Krista, njegov nauk i kraljevstvo. Pred očima, napose kroz duge noći u tamnici, su mu mjesta kojima je prolazio, crkve koje je osnovao i vjernici koji su sada izloženi pogibeljima otpada. Na sve misli. U središtu rimskoga carstva ne zamišlja on cara kao pagani bogom, niti ovo carstvo vječnim. Zato u poslanicama govori o Kristovu Božanstvu, o njegovu kraljevstvu, u kom vlada svijetlo, a vjernici imaju se oboružati vjedom i krepostima za sve zgrade života. Pavao je dubok mislilac, sav nadahnut, sav uduben u Krista i odaje svojim pismima veliki mir, veselje, ljubav, koji dovodi do pobjede.

Pojedini redak ili više redaka zajedno, koji izražavaju jednu zaobljenu misao, obrađuje Waitz metodički kao jedinicu. Naslov je poglavljima latinski po Vulgati, koji kasnije prevodi. U dokazima se uglavnom pozivlje, pače citira samo Sveto Pismo i neke poznatije teologe, enciklike, koncile, liturgijske knjige, molitve, sv. Oce, crkvenu povijest, prilike, struje današnjega života, tako da Pavlove riječi zvu-

če kao da su pisane upravo za danas, da, gotovo samo za danas. Kazalo i kratki osobni i stvarni registar nalaze se na koncu knjige; na početku pak je reprodukcija Dürrerova Svetoga Pavla. Djelo se po sebi preporučuje, napose svećenicima u duhovnoj pastvi. **Dr. Nikola Žuvić.**

Benedictus Henricus Merkelbach, O. P. Mariologia. Tractatus de Beatissima Virgine Maria Matre Dei atque Deum inter et homines mediatrice. Parisiis, Desclée, de Brouwer 1939. S. 424 in 8° C. 45 fr.

Pobožnost prema Bl. Djevici Mariji bila je uvijek vrlo draga kršćanskom puku. Zahvativši čvrsti korjen već od najstarijeg doba ona se osobito proširila u novije vrijeme. Uporedo sa širenjem štovanja Bl. Djevice Marije ide i nauka bogoslova, koji se trude da nam što vjernije prikažu Marijin lik te tako pokažu bogoslovski osnov svega onoga velikog štovanja, koje kršćanski puk iskazuje Mariji. Upirući se na sv. Pismo i crkvenu predaju bogoslovi nam podaju sve dublju i svestraniju analizu sviju pitanja, koja su u vezi s Marijinim životom i njezinom životnom zadaćom. Na to se onda nadovezuje logički, sređeni i sintetički prikaz, odakle nam otkaače prava i potpuna slika Marijina života i njezina položaja u ekonomiji spasenja, te osnov njezine časti i štovanja. Studij Marijologije pobudio je pače u novije doba toliki interes, da su na nekim bogoslovskim učilištima za Marijologiju osnovani posebni tečajevi. No kakogod je studij marioloških pitanja vrlo svestran i dubok, ipak imade malo naučnih djela, koja bi nama čitavu marijološku nauku podala u jednoj iscrpivoj, zaokruženoj i preglednoj cjelini, tako, da bi u njima bila prikazana sva marijološka pitanja jasno i pregledno, a ipak posve znanstvenom metodom.

Baš takvo nam je djelo pružio O. Benedikt Henrik Merkelbach O. P. koji je inače dobro poznat kao auktor djela: »Summa Theologiae Moralis«. Pisac je imao priliku i osobiti poticaj, da se bavi Marijologijom. On je naime kroz više godina predavao dogmatiku u sjemeništu u Liegeu. On je također bio član komisije, koju je svojedobno bio osnovao kard. Mercier, u svrhu, da ispituje nauku o univerzalnom Marijinom milosnom posredništvu i o mogućnosti njezine definicije. On je također bio član papinske komisije, koju je u istu svrhu u Belgiji bio osnovao apost. nuncij.

Pisac si je u uvodno spomenutom djelu postavio za zadaću, da u sistematskom prikazu osvijetli sva bitna marijološka pitanja obazirući se kraj toga na sva savremena mišljenja, koja su na području pojedinih traktata iznesena.

Čitavo djelo polazi s osnovne istine, da je Marija majka Boga i Otkupitelja kao takvog, te se dijeli u četiri glavna dijela.

I. dio govori o Bl. Djevici u odnosu prema Bogu i Krista. Tu auktor ponajprije raspravlja o Mariji kao majci čovjeka Isusa s osobitim obzirom na čas Kristova začeca. Zatim govori o Mariji kao materi Božjoj, izlažući sav sadržaj ovog naziva i svu puninu časti, koja Mariji zbog toga pripada. Tu se napose ističe, da je Božje materinstvo samo po sebi, po svome odličju i časti, veće i od posvećujuće milosti i od blaženog gledanja Boga, tako, da ga u odličju nadvisuje samo hipostatsko sjedinjenje. U ovom dijelu govori pisac konačno o Mariji kao majci